

HADTÖRTÉNELMI OKMÁNYTÁR.

7. László és Farkas vajdák folyamodványa naszádos szolgálatért. 1552.

SACRATISSIMA Regia Majestas, domine domine clementissime.

Ex Majestatis vestrae Sacratissimae in orphanos pietate et benignitate nos ad magnificum Lucam Zekel praeterito anno delegaverat ut ibi locum habere potuissemus servitutis, unde Majestati vestrae et christianae reipublicae pro viribus inservire potuissemus. Tamen frustrati ea spe, coacti fuimus ad alia servitia Majestatis vestrae converti, sicque sub ducatu reverendissimi domini episcopi Nitriensis in castra Majestatis vestrae sacratissimae sub Lÿppam nos contuleramus, ibique testimonio proborum militum fidelitatem nostram et vestrae Majestati Sacratissimae et christianis principibus conprobavimus. In quibus castris fidelia servitia Ma-

Királyi felség, legkegyelmesebb urunk.

Felségednek az árvák iránt való kegyességéből és jóindulatából, bennünket a mult évben Székely Lukácshoz rendelt, hogy legyen szolgálatunk, melylyel felségednek és a kereszténységnek képességünk szerint szolgálhassunk. De e reménységünkben megcsalva, kényszerültünk felséged szolgálatában más felé fordulni, így hát a főtisztelendő nyitrai püspök úr vezérlete alatt felséged táborába, Lippára mentünk és ott becsületes katonák tanúsága szerint hűségünket úgy felséged, valamint a keresztény fejedelmek iránt megbizonyítottuk. A mely táborban hűségesen szolgálva felségednek, úgy lovainkat, mint egyéb javainkat elhagytuk, családunkat addig Nagyszombatban

jestati vestræ Sacratissimæ exhibentes et equos et alia bona amissimus, familiam interim nostram Tyrnaviæ relinquentes, quam nunc unde alamus, ignoramus, præsertim cum nusquam servitium habeamus. Supplicamus itaque Majestati vestræ Sacratissimæ, tamquam domino et principi nostro elementissimo, dignetur nobis aliquod servitium præstare, unde et Majestati vestræ Sacratissimæ fideliter et utiliter servire, et nobis cujusque providere possemus, sub Francisco Zaÿ, si alio fieri non potest navigio Majestati vestræ Sacratissimæ commode famulari possemus. Responsum a Majestate vestra Sacratissima expectamus graciosum. Ejusdem Sacratissimæ Majestatis vestræ fideles subditi Ladislaus et Farkas Waÿwodæ.

Küvülröl : László és Farkas vajda Ladislai et Farkas Wayodarum.

Petunt sibi aliqua servicia ordiari sub domino Zaÿ in flumine, cum equos sub Lÿppa civitate amiserint.

Más irás : Cum Majestas Regia augendum videbit numerum Francisci Zaÿ attributorum, erit gracieose memor ipsorum supplicantium.

Ex consilio camerae Hungariæ 22. Marcij 1552.

hagyván, melyet most nem tudunk miből eltartani, különösen mert sehol sincs szolgálatunk. Folyamodunk tehát felségedhez, mint legkegyelmesebb urunkhoz és fejedelmünkhöz, legyen kegyes nekünk valamilyen szolgálatot adni, a melylyel úgy felségednek híven és hasznosan szolgálhánk, és magunkról is gondoskodni tudnánk. Zay Ferencz alatt, ha máshol nem lehet, naszádon felségédnek jól szolgálhatnánk. Felségédetől kegyes választ várunk. Felségédnek hű alattvalói László és Farkas vajdák.

Küvülröl : Supplicatio humillima alázatos folyamodványa.

Valamilyen szolgálatot kérnek maguknak rendeltetni, mert lovaiukat Lippa városánál elvesztették.

Más irás : A mikor ő felségédnek a Zay Ferencz alattiaknak számát növelni fog tetszeni, kegyesen róluk is meg fog emlékezni.

A magyar kamara tanácsából. 1552, márczius 22-én.

8. Zay Ferencz két szolnoki kémet kapitányságra ajánl.
(1552, márczius 24.)

Stephanus Sowan, cuius socius dum per me versus Nandoralbam pro explorandis turcis missi fuissent, captus atque decoratus est, alter Joannes Nemeth, cuius frater carnalis Petrus Nemeth apud Lÿppam in servitiis regiæ maiestatis per turcas interemptus est qui interque ex voluntate domini quondam comitis a Salmis in exploratione regiæ maiestati non parvum serviverint. quocumque enim missi per me fuerunt, semper fideliter servierunt, omniaque vera ex parte turcarum attulerunt. Quibus serenissima et magnifica dominatio quondam comes obtulerat sese a regia maiestate officium capitaneus inter cumanus ordinatura. Egoque post decessum domini comitis multis promissionibus me illis obtuli apud suam maiestatem sacratissimam intercessurum. ut illis hoc officium sua maiestas generose conferre dignetur. Supplicio igitur dominationi vestræ reverendissimæ. dignetur pro hoc officio ipsis miseris suæ maiestati tam fideliter omni genere servitorum, sua servitia, exhibituris, intercedere atque impetrare, quod et ego dominationi vestræ reverendissimæ perpertuis meis servitiis promereri studebo. Eiusdem vestræ reverendissimæ dominationis. Servitor

Franciscus Zay m. p.

Sowan István kinek a társa, midőn őket Nándorfehérvár felé küldtem a török kikémlésére, elfogatott és megnyúztatott -- és Németh János, a kinek testvére, Németh Péter Lippánál a török által megöletett ő felsége szolgálatában, kik mindaketten szabad akaratjokból néhai Salmis grófnak, mint ő felsége kémei nem kicsiny részben szolgáltak, mert bármerre is küldtem őket, mindenkor híven szolgáltak és török részről minden (hírt) igazán hoztak. Ezeknek a legkegyelmesebb és nagyszájos gróf (Salmis) felajánkozott, hogy ő felsége által a kunok közt kapitányságot rendeltet. Én is a gróf halála után sok igérettel felajánkoztam nekik, hogy ő felségénél közben járok abban, hogy ő felsége nekik ezt a hivatalt kegyelmesen adja meg. Tehát tisztelendő uramhoz folyamodom, kegyeskedjék az iránt, hogy e két ügyefogyottnak, a ki ő felségének minden módon szolgált, közbenjárni és folyamodni, a mit én is tisztelendő uramtól örökös szolgálattal kiérdemelni igyekszem. Tisztelendő uramnak szolgálja

Zay Ferencz s. k.

Hátán: Memoriale Stephani Sowan et Joannis Nemeth exploratorum regiae maiestatis in Zolnok servientium.

Hátán: Sowan István és Nemeth János ő felsége Szolnokon szolgáló kémeinek folyamodványa.

Más kéz: Habent fidedigna testimonia, per dominum Nitriensem, per Franciscum Zaÿ, quod serviverint fideliter in periculosissimis legationibus, et unus frater istorum captus per turcas et excoriatus est. videtur dignum, ut durante beneplacito suae maiestatis, aut quoad aliquibus bonis alibi provideri istis poterit, habeantur pro exemptis, et etiam, ut aliquibus expensis provideantur.

Más kéz: A nyitrai püspöktől és Zaÿ Ferencztől hiteles bizonyítványuk van, hogy a legveszedelmesebb küldöttségekben hűségesen szolgáltak, és hogy egyik testvérüket a török elfogta és megnyúzta, -- méltányosnak látszik, hogy a míg ő felségének tetszik vagy a míg másfelé valami birtokkal lehet gondoskodni róluk, — kivételeseknek tartassanak és valamelyes pénzköltséggel láttassanak el.

Ex consilio camerae Hungaricae die 24 Marcij 1552.

A magyar kamara tanácsából. 1552. márczius 24.

Országos levéltár. A pozsonyi kamarához intézett levelek. I. 1. csomó.

Közli: dr. KÁRFFY ÖDÖN.

9. Budaházi Zsigmond, Ónod várának kapitánya Zemplén vm. főispánjától, Bocskay Istvántól közmunkaerő kirendelését kéri a várépítmények megerősítéséhez a portyázó török ellen. 1649-ben.

Szolgálatomat ajánlom Nagyságodnak és hogy Isten Nagyságodat minden üdvösséges sok jóval, jó egészséges hosszú élettel szerencsésen megáldja, szívből kívánom.

Nagyságodnak mostan innét Egerből nem írhatok, hanem tegnap háromszáz lovas egri török Szentpéternél a Sajón levő révet jött volt megjárni, el kell hinni, hogy abban keresni módot, hogy ha valamely fele elmehetne rablani, mivel innen is elkezdik már apródonként a csatázást, ez elmúlt vasárnap is a fülekiek ezen (t. i. Ónod végvára táján) vittenek fel egy egri Törököt, mostan meg újabban másrendbeliek alá mentenek, micsoda szerencsájük leszen, csak Isten tudja, itt a vizek igen nagyok, nem félelmes, hogy valamely felé el-

meheessenek, mindazonáltal elhigye Nagyságod, ha módja leszen a rablásban nem fogja elmulatni az alkalmatosságot, amint immár hallani és a magok viseléséből is megtetszik, amint immár Nagyságodnak két rendbeli levelemben is megírtam, itt pénzzel semmit nem vihetünk végben, egyebet a vesszőhordatásnál, noha a nagy vizek miatt ahhoz is elég bajjal jutnak az emberek, ahhoz képest elég drágáért is hordják, mindazonáltal már alkalmasint (amennyit-annyit) hordattam, ezúttal is, míg a kezemnél levő pénzben tart, azt hordatok. Nagyságod mind pénzt, mind embereket szekerekkel és gyaloggal mentől többeit jókészülettel küldjön, annak ásója, kapája, fejszéje legyen, mennél hamarább, mivel Nagyságos Uram (olvashatatlan egy szó) itt való épületnek végben való vitele nem kíván kése delmet. Bizonyynyal írhatom Nagyságodnak, hogy habár elegendő munkásokat találhatnánk is itt, de sok sok száz forintokkal, avagy ezerekkel vihetnénk ennek munkáját végben, mely dologhoz, Nagyságos Uram, elébb is kellett volna régen kezdeni, nem mostan, mikor itt immár a terek (t. i. a török) kaszálás és azonközben az aratás is beérkezik. Az a pénz, Nagyságos Uram, amely nálam vagyon, csak a vesszőhordatásra is igen kevés, hát még egyébféle fa híjával is vagyunk, a lator kert (ezövek erődítmény) is semminek nem jó. Nagyságodat kérem, minél hamarább írjon és parancsoljon, mihez tartsam magamat, ne kellessék nekem is, magam kárával és hátramaradásommal haszontalanul időmet mulatnom. Ezek után éltesse Isten Nagyságodat sok számú esztendőig kívánatos jó egészségben. Írtam Ónodban ma 18, Junij Anno 1649.

Nagyságodnak jóakaró szolgálja, míg él:

Budaházi Sigmund sk.

Külzet: Tekintetes és Ngos Bocskay István Uramnak eö Nagak, az Nemes Zemplén Vármegyének Feő Ispánjának s nekem jóakaró Ngos Urak adassék.

Cito.	}	(Hamar! hamar!! hamar!!)
Cito. Cito.		
Cito. Cito.		

Eredetije Zemplén vm. lev. tárában, a lajstromozatlan iratok között.

Közli: DONGÓ GYÁRFÁS GÉZA.